

Mielekäs vapaa-aika – Suomen malli

Kunnat alustana

Mari Ahonen-Walker @AhonenWalker

Mari Sjöström @MariSjostrom

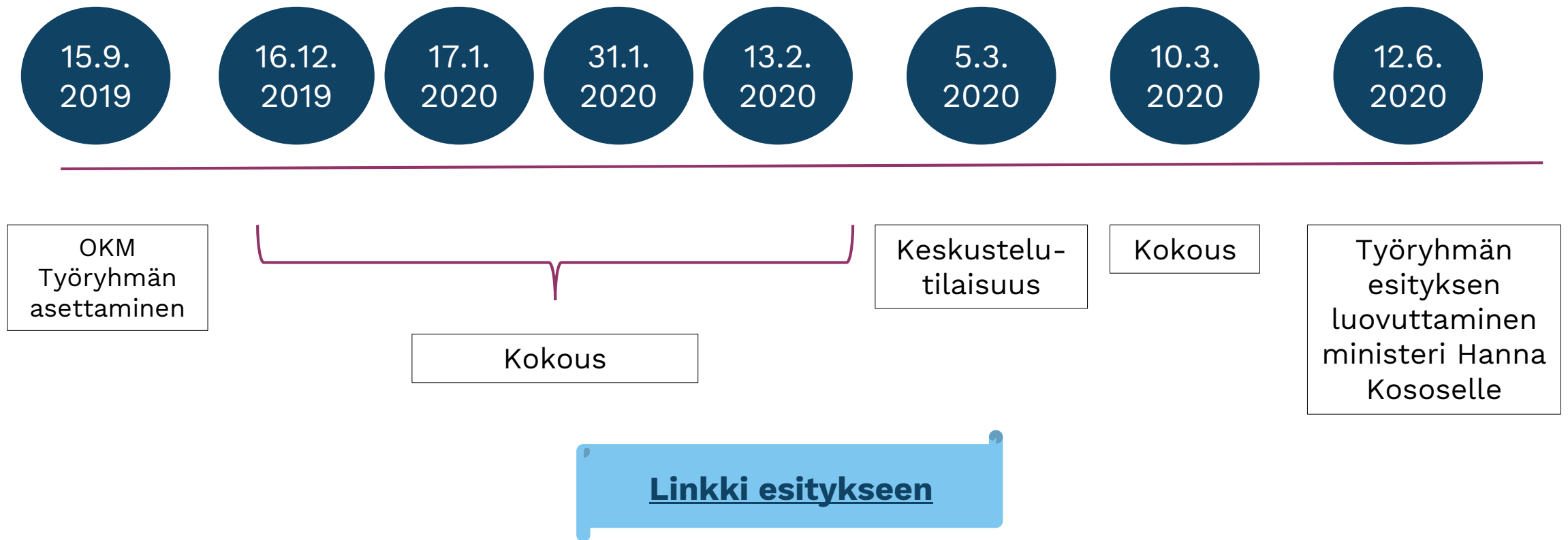

Sanna Marinin hallitusohjelma

- Jokaiselle lapselle ja nuorelle taataan aito mahdollisuus mieluisaan harrastukseen koulupäivän yhteydessä. Luodaan Islannin mallista suomalainen toteutus. Vahvistetaan koulujen aamu- ja iltapäivätoimintaa ja sen laatua, kerhotoimintaa sekä yhteistyötä kuntien ja kolmannen sektorin toimijoiden välillä. Käynnistetään valmistelu, jonka tavoitteena on edistää maksuttomia harrastusmahdollisuuksia koulupäivän yhteydessä.*

Suomen mallin valmisteluprosessi

Suomen malli työryhmän esitys

Lasten ja nuorten vapaa-aikapalvelut sekä rahoitus

Suomen mallin askelmerkit

Päätavoite lisätä lasten ja nuorten hyvinvointia

- Tarkoituksena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle **mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä.**
- Suomen mallissa yhdistyvät lasten ja nuorten **kuuleminen harrastustoiveista**, olemassa olevien hyvien käytäntöjen ja toimintatapojen **koordinoiminen** sekä **koulun ja harrastustoimijoiden yhteistyö.**
- Ensimmäisen vaiheen kohderyhmänä on **perusopetuksen vuosiluokkien 1.–9. sekä lisäopetuksen oppilaat.**
- **Kunnilla merkittävä toimintamallin kehittämis- ja koordinoituvastuu.**
- Ei vaikutuksia perusopetuslain mukaiseen aamu- ja iltapäivätoimintaan tai koululaisten kerhotoimintaan.

Sivistyspalveluiden vastuu?

Työryhmän viesti kuntien sivistystoimiin

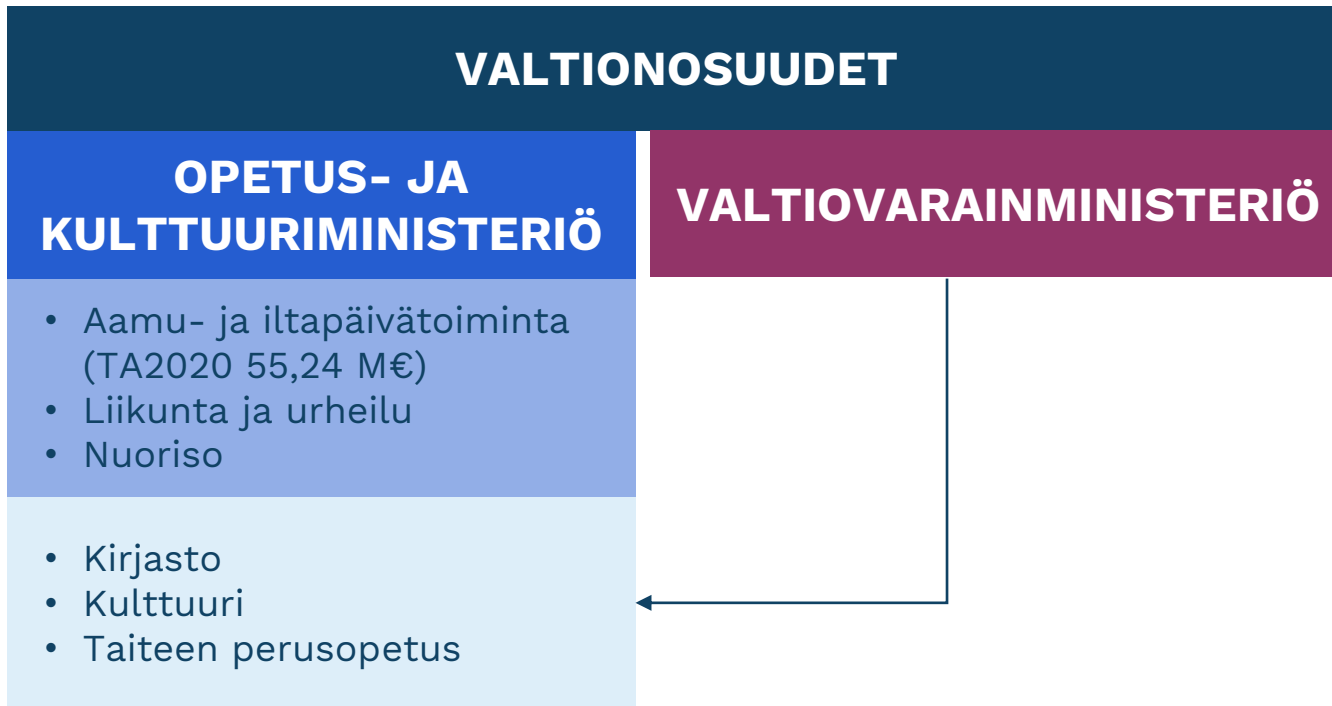
- Kunnalla ja esimerkiksi sivistystoimen tehtävistä vastaavalla johtajalla on vastuu varmistaa sujuva yhteistyö eri toimijoiden kanssa.
- Kunta/kunnat laativat **toteutussuunnitelman** seuraavin toimenpitein:
 - lasten ja nuorten kuulemisen järjestäminen
 - lasten, nuorten, perheiden ja yhteisöjen osallistaminen
 - eettisten toimintatapojen varmistaminen
 - harrastustoimijoista ja sidosryhmistä koostuvan harrastusverkoston kokoaminen ja ylläpitäminen
 - etsivän harrastustoiminnan toteutumisen varmistaminen
 - harrastuslukujärjestyksen tai vastaavan luominen
 - viestinnän

Mitkä tahot voivat toimintaa toteuttaa?

Harrastustoimintaa voivat toteuttaa esimerkiksi:

- **Kunnat itse**
- Koulut
- Taiteen perusopetuksen oppilaitokset
- Asiantuntevat ohjaajat
- Nuoret omaehtoisesti valvotussa ympäristössä
- Urheiluseurat
- Kulttuuritoimijat
- Nuorisjärjestöt
- Yhteisöt ja muut harrastustoimintaa järjestävät tahot

Lasten ja nuorten vapaa-aikatoimintojen rahoitusvirrat kuntiin

VALTIONAVUSTUKSET

Suomen mallin toteutukseen on käytettävissä

- v. 2020 10 milj. €
- v. 2021 14,5 milj. €/vuosi (hanke-/pysyvä rahoitus?).
- v. 2020 koulujen kerhotoimintaa koskeva rahoitus esitetty säilyvän 2,865 M€.

Suomen mallin rahoitusta voivat saada kunnat yksin tai yhdessä.

Minkä roolin opetus- ja kulttuuriministeriö ottaa?

OKM huolehtii ensimmäisessä vaiheessa

- Tiedon yhteen kokoamisen Suomen malliin liittyvistä jo olemassa olevista harrastamisen avustusmuodoista.
- Tietopankin luomisesta, johon sisällytetään tieto hyvistä käytännöistä ja harrastamisen tukimuodoista.

**Mitä kunnat
toivovat?**

Suomen malli käynnistyy harrastusviikolla kouluissa

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2.9.2020 7.31

UUTINEN

[Linkki uutiseen](#)

Lasten ja nuorten harrastamista edistävä Suomen malli käynnistyy kouluissa valtakunnallisella harrastusviikolla, joka järjestetään tänä vuonna 2.-6.11. Harrastusviikko tarjoaa koululaisille mahdollisuuksia tutustua taiteen, kulttuurin, liikunnan, nuorisotyön ja tieteen alojen harrastuksiin. Harrastusviikon voi järjestää myös aiempien vuosien tapaan 7.-11.9. koronaan liittyviä turvallisuusohjeita noudattaen.

Marraskuun harrastusviikko järjestetään pääosin virtuaalisesti. Viikon aikana tuodaan esiin kouluissa jo olevaa harrastustoimintaa ja kuullaan oppilaita heidän harrastustoiveistaan. Luvassa on paljon tekemistä, lajiesityksiä ja trailereita. Harrastusviikolla esitellään myös harrastamisen Suomen mallia, joka rakentuu lasten ja nuorten kuulemiselle sekä heille mieluisten harrastustoiveiden toteuttamiselle koulupäivän yhteydessä.

Nykytila kunnissa

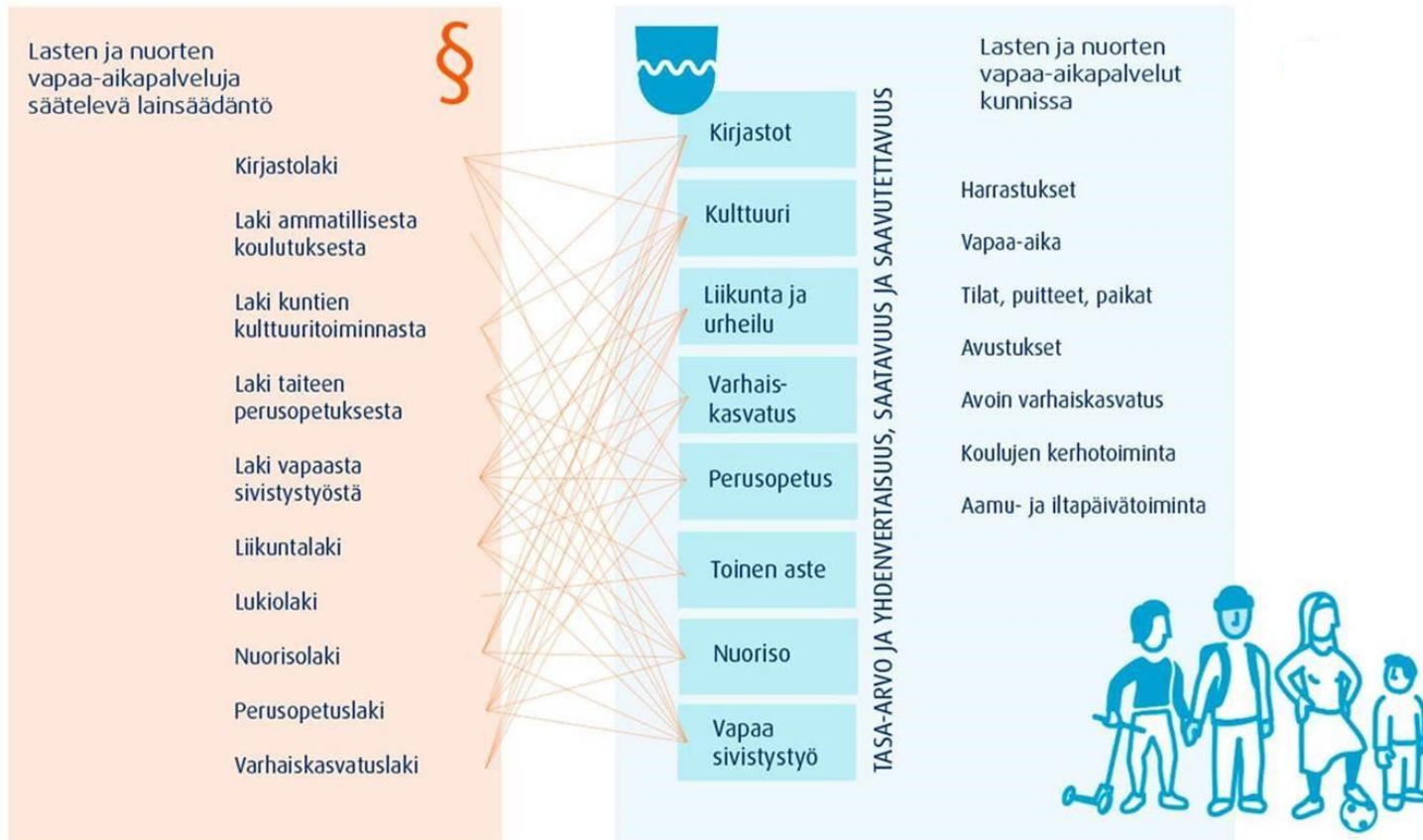
Lasten ja nuorten arki rakentuu kunnissa

Hyvinvointia jokaiselle

- Kunnat luovat mahdollisuuksia harrastamiselle sekä hyvinvointia edistävälle vapaa-ajan toiminnalle. Toiminta voi olla ohjattua tai omatoimista, ryhmässä tapahtuvaa tai yksilöllistä.
- Laadukkaita ja hyvinvointia vahvistavia palveluita voidaan järjestää kunnassa monin eri tavoin. Esimerkiksi yhteistyö kunnan toimialojen välillä sekä yhteistyö muiden kuntien, eri järjestöjen, yhdistysten, yhteisöjen sekä yritysten kanssa ovat tapoja monipuolistaa vapaa-ajantoiminnan tarjontaa.

Kuntien järjestämät vapaa-aikapalvelut lapsille ja nuorille

Palvelukokonaisuus on monimuotoinen ja säädelty

- Edellyttää:
 - ✓ strategista otetta
 - ✓ monialaista kehittämistä
 - ✓ resurssiviisautta
 - ✓ tiedottamista ja monipuolista viestintää

Vapaa-aika palveluna

Kunnat alustana

Aktiivinen ja merkityksellinen lasten ja nuorten vapaa-aika rakentuu kunnissa

- Kunnat panostavat ja niillä on merkittävä rooli lasten ja nuorten **hyvinvoinnin**, **aktiivisuuden** ja **osallisuuden** edistämisessä.
- Kuntien toiminnassa huomioidaan eri-ikäiset lapset ja nuoret aina **29 ikävuoteen asti**.
 - Valtion toimenpiteiden tulee mahdollistaa **paikallisesti tarkoitukseenmukaiset ratkaisut** ja **toteuttamistavat kunnissa**, jotta yksilön hyvinvointiin voidaan vaikuttaa pitkäjänteisesti.
- **Saatavuutta ja saavutettavuutta, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta** voidaan edistää monin keinoin ja eri ratkaisuin. Hyvin toimiva koordinaatio on ratkaisevaa.

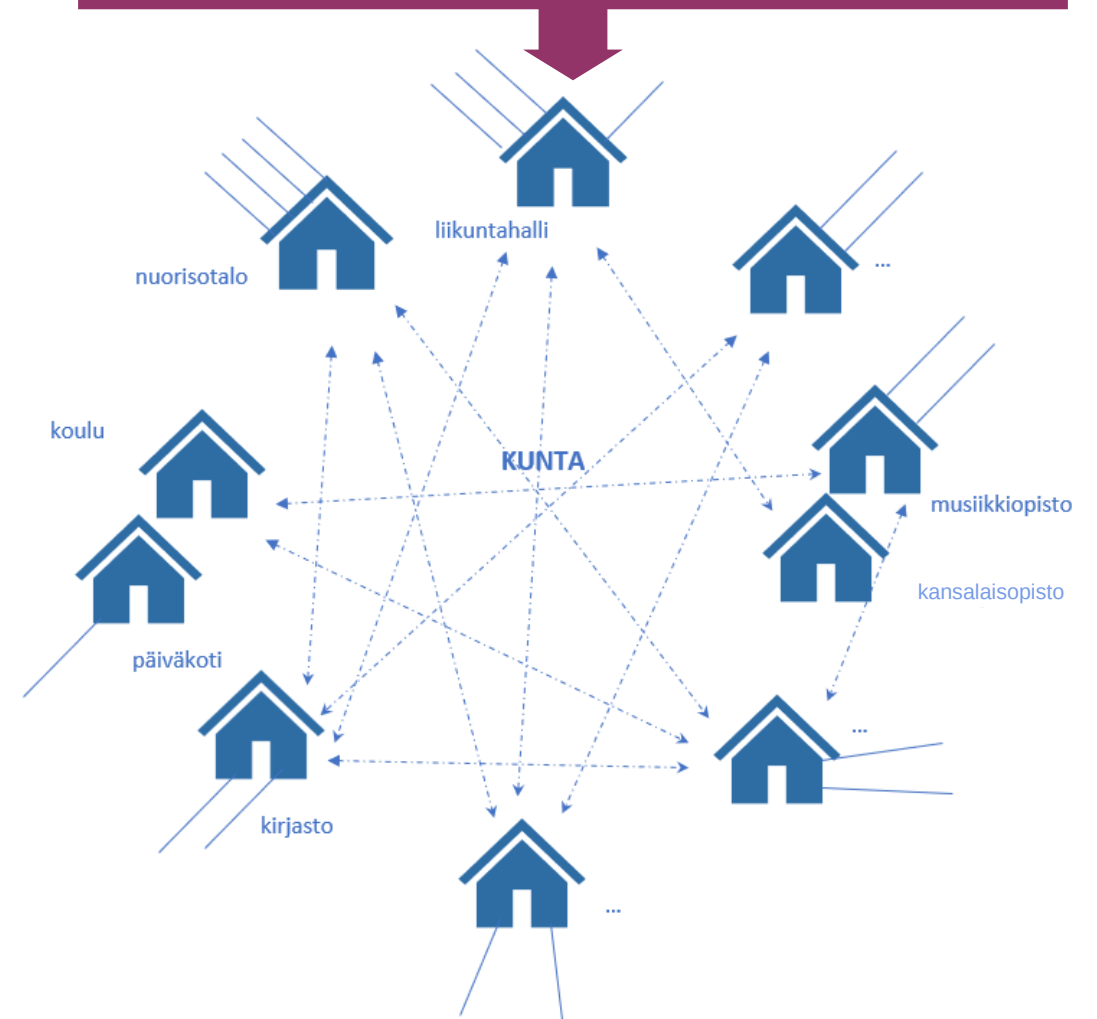
[Linkki blogiin](#)

Lasten ja nuorten vapaa-aika palveluna

Kunnat toimijoina

- luovat palveluita, puitteita ja paikkoja sekä tarjoavat tiloja tekemiselle
- vastaavat koordinoinnista
- rahoittavat paikallisesti liikunta-, nuoriso- ja kulttuurijärjestöjä sekä -yhteisöjä erilaisin avustuksin
- vaikuttavat liikenne- ja kuljetusratkaisuilla sekä nuorten itsenäisen liikkumisen edistämisen kautta palveluiden saavutettavuuteen

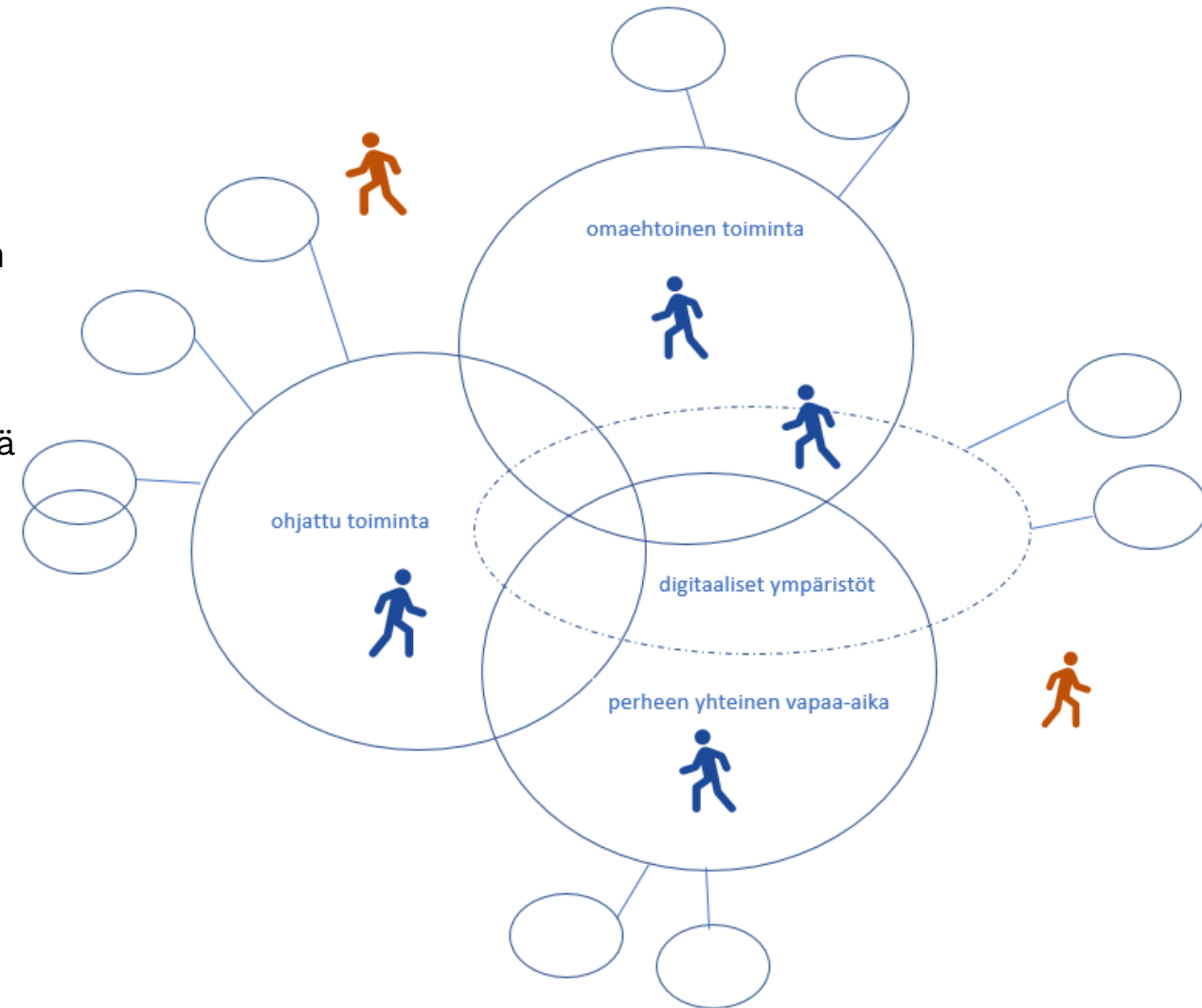
Kunnat luovat paikallisesti alustan
vastaavat koordinoinnista ja ovat
kumppani

Lasten ja nuorten vapaa-aika palveluna

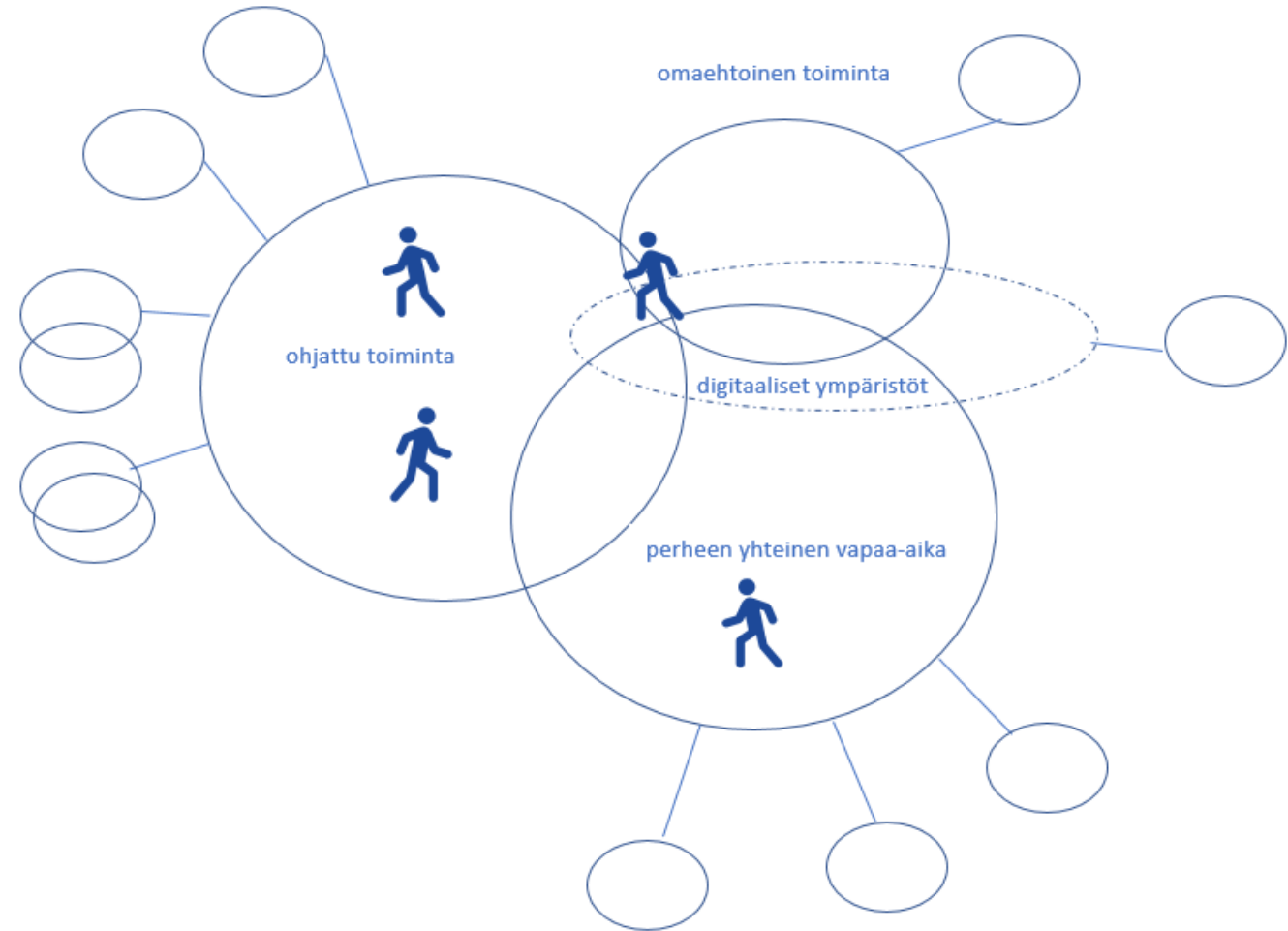
– sisältää yksilön näkökulmasta...

- Kunnan järjestämän ja tuottaman toiminnan, lasten ja nuorten yksilöllisen ja ryhmämuotoisen omaehtoisen toiminnan
 - erityis- ja aliedustettujen ryhmien osallistamiseen sekä palveluiden järjestämisen puitteisiin kiinnitettävä erityistä huomiota
- digitalisaation tuomat moninaiset mahdollisuudet
 - verkkoyhteisöt ja -alustat tuomassa vertaisryhmät sekä monien vähemmistöjen nuorten ulottuville
- kuntien muodostamat kumppanuudet, joilla palvelukokonaisuutta voidaan laajentaa
 - järjestöjen kautta toteutuvan laajan vapaaehtoistyön
 - seurakuntien toiminnan etc.

Mallinnus: 7-9-vuotiaat

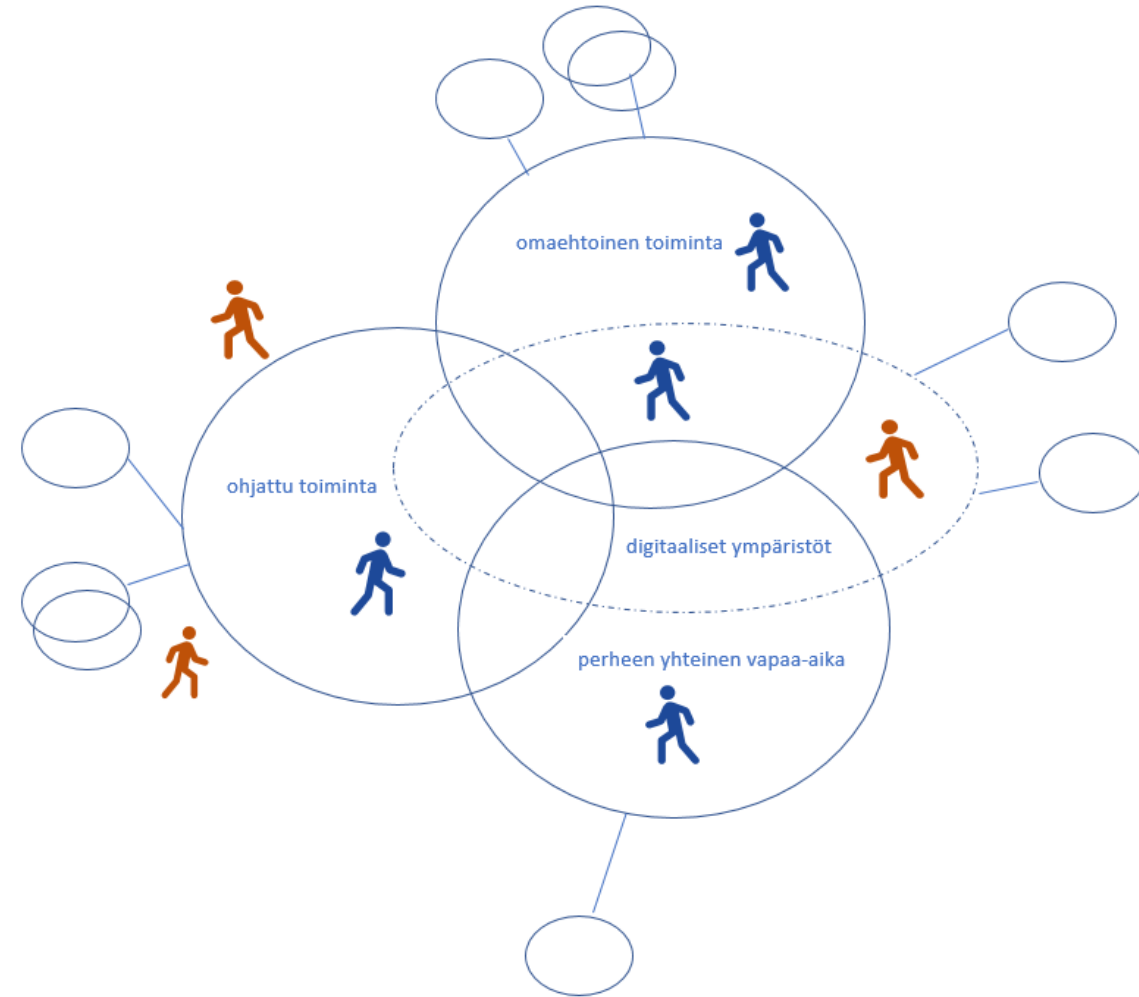
- Vapaa-ajassa korostuvat mm.
 - perheen yhteinen aika
 - tarve ja kiinnostus osallistua ohjattuun toimintaa koulupäivän yhteydessä
- Pääsääntöisesti palvelutarpeet on tunnistettu ja ohjattua toimintaa on tarjolla monipuolisesti kohtuullisin kustannuksin tai maksuttomasti

Mallinnus: 15-18-vuotiaat

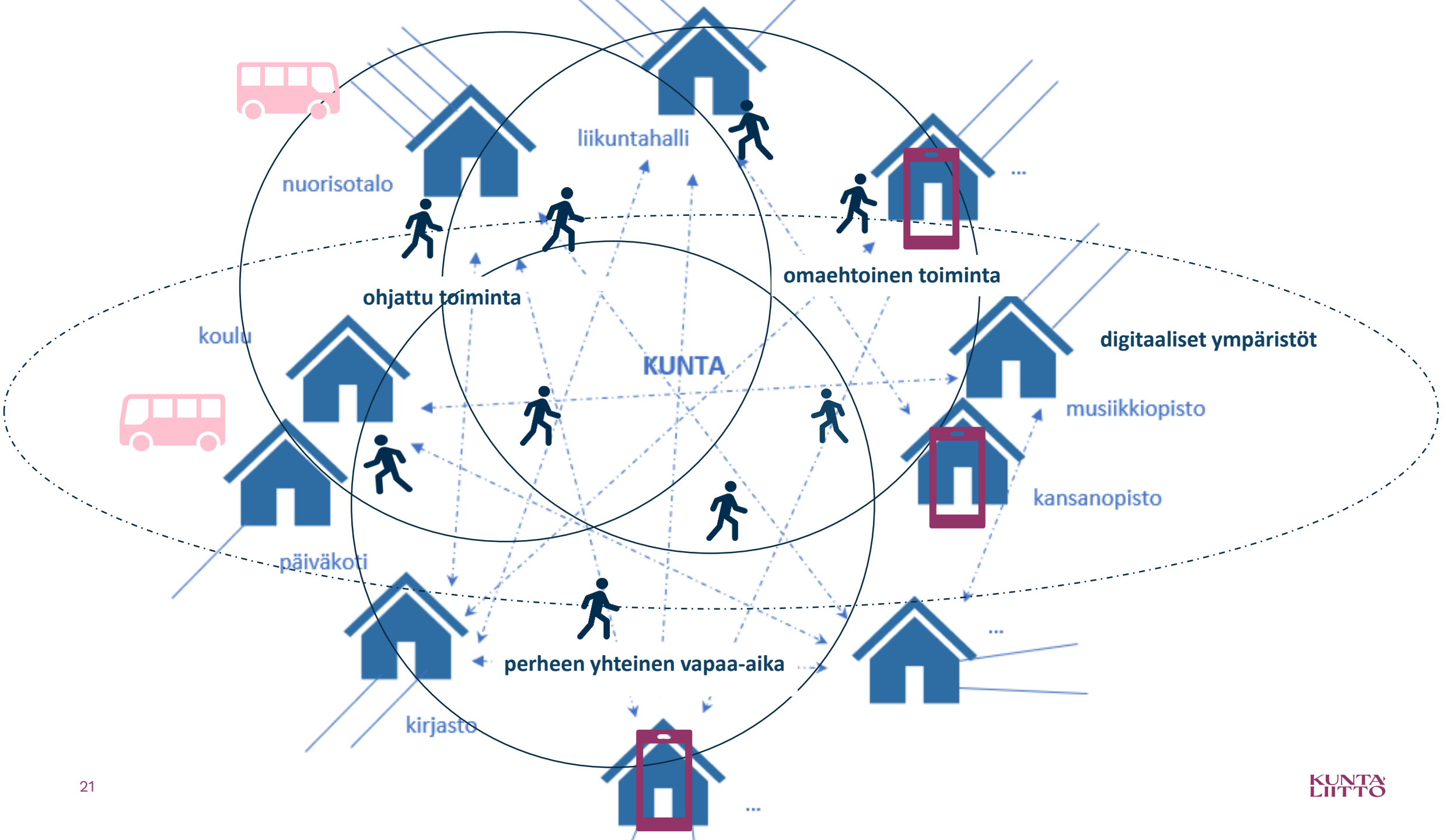
(oppivelvollisuuden laajentuminen)

- Vapaa-ajassa korostuvat mm.
 - perheen yhteinen aika rajallisempaa, erityisesti oppivelvolliset, jotka ovat muuttaneet pois kotoa II asteen opintojen suorittamiseksi
 - digitaaliset ympäristöt vaikuttavat vapaa-ajan käyttäytymiseen
 - omaehtoinen toiminta on merkityksellistä
 - tarve ja kiinnostus osallistua ohjattuun toimintaan koulupäivän yhteydessä vaihtelee
- Palveluiden saatavuus ja saavutettavuus haasteellisempaa
 - Osaa nuorista ei saavuteta nykyisillä matalan kynnyksen lähestymistavoilla

Vapaa-aika palveluiden kokonaisuutta vahvistavat tekijät

- Lasten ja nuorten vapaa-aikapalvelut ovat osana kunnan strategiaa.
- Paikallisten tarpeiden sekä kehittämiskohteiden tunnistaminen > Monimuotoinen ja matalankynnyksen palvelukokonaisuus.
- Paikallisten tilojen, puitteiden ja paikkojen tuntemus sekä niiden hyödyntäminen joustavasti.
- Monipuolinen, laaja-alainen ja asiantunteva yhteistyöverkosto kunnan sisällä sekä muiden toimijoiden kanssa (esim. III sektori, yhteisöt, yritykset).
- Lasten ja nuorten arjen ja elinolojen tuntemus sekä laajempi tavoite hyvinvoinnin edistämisestä. Tarjonta muutakin kuin suoritekeskeistä toimintaa.
- Aktiiviset ja osallistuvat lapset ja nuoret.
- Palveluiden korkea käyttöaste.

Kiitos.

www.kuntaliitto.fi